

Mezníky v historii slovenské a české zeměpisné služby

The Milestones in history of Slovak and Czech Geographic Service

plk. Ing. Pavel Skála

náčelník Geografické služby Armády České republiky
Praha, Česká republika
pavel.skala@army.cz

Abstrakt:

Historie společné slovenské a české vojenské zeměpisné služby sahá již do prvních dnů po vzniku Československa, kdy bylo potřeba dohodnout a následně vytýčit hranici nového státu. Jeho budování pak vedlo k mnoha zeměměřičským pracem, budování národní trigonometrické sítě, snaze o plošné zabezpečení mapových podkladů vybavených souřadnou sítí atd.

Tyto aktivity byly přerušeny v období let 1938-1945, kdy byly všechny práce podřízeny válečným požadavkům. Byl mimo jiné vytvořen slovenský Vojenský zeměpisného ústav, došlo transformaci čs. geodetických základů do systému DHG a bylo zahájeno používání Gauss-Krugerova zobrazení.

Hlavním úkolem v padesátých letech bylo souvislé pokrytí území republiky topografickými mapami v měřítku 1:25 000, které byly doplněny odvozenými měřítky do 1:1 000 000. Zároveň se ukázalo, že národní trigonometrické sítě jsou naprosto nevhodné k obraně a mezinárodní spolupráci a byly zahájeny práce na přechodu k jednotnému mezinárodnímu systému. To vedlo ke vzniku VTOPÚ a VKÚ jako samostatných organizací. Velký důraz byl kladen na zásobování a jeho zabezpečení cestou centrálních a vojenských skladů map.

V roce 1960 se služba přejmenovala na Topografickou službu a zvýšená potřeba přímého topografického zabezpečení vedla k vytvoření složek na všech stupních velení, pokrývajících požadavky od zásobování mapami a reprografických prací k topogeodetickému připojení. Toto období je charakterizováno rychlým technologickým vývojem ve všech oblastech, zvýšeným využíváním fotogrametrie, zavedením výpočetní techniky a družicové geodézie. Objem výzkumné a vývojové činnosti vedl nakonec ke vzniku samostatného výzkumného orgánu VS 090 v roce 1972.

Posledním velkým společným projektem před rozdělením československa byla měřicí kampaň GPS s cílem připravit podmínky pro připojení území do systému WGS.

Následuje vlastní rozdělení a s tím související práce na delimitaci materiálu, technologií a podkladů. Nadstandardní vztahy mezi oběma nově vzniklými službami umožnily, že i tento náročný úkol byl beze zbytku splněn.

Abstract:

History of Slovak and Czech military geographic service dates back to very beginning of independent Czechoslovak republic. The main task was to prepare map sources for the peace negotiations and national border demarcation, building of national trigonometric network, effort to ensure coverage with maps equipped with coordinate grid and other.

These activities were interrupted in period 1939-1945, when all effort was dedicated to war needs. The Slovak Military Geographic Institute was founded, Czechoslovak geodetic network was transformed into German DHG system and using Gauss-Kruger projection started.

Essential after the War was to cover whole territory with topographic maps in scale 1:25 000, enhanced by other scales until 1:1 000 000. Meanwhile became apparent the fact, that national trigonometric networks are useless for defense and international cooperation and convergence to unified international system started as well. All these factors triggered decision to establish Military Topographic Institute and Military Cartographic Institute as separate bodies. Big portion of work became map supply through central and unit's map deposits.

In 1960 was service renamed to Topographic Service and increased need for direct topographic support lead to building geo elements at all commands levels, covering requests from map supply and reprography to topo-geodetic connection. This period is characterized by fast development in all areas, increase in use of imagery, computers and satellite geodesy. Due to large volume of D&R programs, the Research Centre 090 in was founded in 1972.

Last large project before split of Czechoslovakia was GPS campaign preparing conditions for introduction of WGS on territory. It was followed by split itself and delimitation of work and material, technologies and sources. Very good relations between both newly created services enabled, that even these difficult tasks have been successfully fulfilled.